

శతకాలు

భక్తి,జ్ఞాన,నీతి

శతక త్రయము

సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

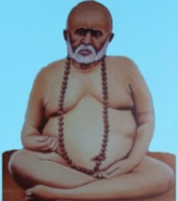

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

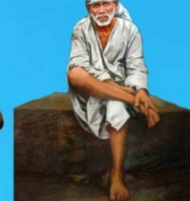
గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

"నేను" గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి. కనుక తమవంతుగా భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం మహానుభావులైన **ద్వారకాదీష్ వాస్తు** వెబ్ సైట్ వారు ఉచితంగా విలువైన గ్రంథాలను ఆన్ లైన్ ద్వారా eBOOK(PDF) రూపంలో అందిస్తున్నారు. వారు చేస్తున్న జ్ఞాన యజ్ఞానికి సాయి రామ్ కూడా తమవంతుగా సహాయం చేసే కార్యక్రమంలో భాగంగా వారి గ్రంథాలను సాయి రామ్ ద్వారా కూడా అందచేస్తున్నాము, ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం చేసిన ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in),మైక్రోసాఫ్ట్ సైట్(http://www.microsoft.com) వారికి కూడా మేము ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) **ద్వారకాదీష్ వాస్తు** వారి వెబ్ సైట్: http://dwarkadheeshvastu.com
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయి నాథ పాద సమర్పణమస్తు *

ద్వారకాదీష్ వాస్తు వారి వెబ్ సైట్:

http://dwarkadheeshvastu.com

Free Download Indian epic ×

dwarkadheeshvastu.com/Epic-List-of-Indian-Epics-in-Telugu.aspx

Hindi | Sanskrit | English | Gujrati | Bangali | Oriya | Telugu | Nepali | Marathi | Kannad | Asamiya | Urdu | Malyalam | Avdhi | Ved | Puran | Bhagwat | Ramayan | Geeta | Punjabi | Jain Dharm | Islam | Karm Kand

Dwarkadheesh Vastu

Home
Contact Us
हिन्दी वेबसाईट
Vastu Consultancy
Download Vastu Book
FREE Astrology Books

FREE Devotional Music (Mp3)
FREE Devotional Videos
FREE Devotional Books (PDF)
FREE Educational Books (PDF)
FREE Educational Videos
FREE Devotional Wallpapers

Dwarkadheesh Vastu
Like
3,663 people like Dwarkadheesh Vastu.
Facebook social plugin

A | B | C | D | E | F | G | H | I
J | K | L | M | N | O | P | Q | R
S | T | U | V | W | X | Y | Z

1. 12 Rashi Fal (Hindi)
2. 300 Saal Sikh Itihaas De Naal (English)
3. Aachar Manjari (Nepali)
4. Aadarsh Bhakti Prem (Telugu)
5. Aadarsh Dampatya Jeevan (Telugu)
6. Aadarsh Desh Bhakt (Hindi)
7. Aadarsh Manav Hridaya (Hindi)
8. Aadarsh Nari Sushila (Bengali)
9. Aadarsh Nari Sushila (Gujrati)
10. Aadarsh Nari Sushila (Tamil)

Indian Epics in Telugu

1. Aadarsh Bhakti Prem (Telugu)
2. Aadarsh Dampatya Jeevan (Telugu)
3. Aadarsh Nari Sushila (Telugu)
4. Aadhyatm Ramayan (Telugu)
5. Aandhra Mahabhagwat Dasham Skandh (Telugu)
6. Agni Puranam (Telugu)
7. Aladdin Adbhutha Deepam (Telugu)
8. Alibaba Dongalu Katha (Telugu)
9. Amavasya Somavara Vratham (Telugu)
10. Amma Neeti Kathalu Katha (Telugu)
11. Amulya Samaya Ka Upyog (Telugu)
12. Anantapadmanabha Asthotram (Telugu)

You Tube

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

॥ श्रीहरिः ॥

शतकत्रयम

(तेलुगु)

శతక కవిత్వము

ఒక వెలుగు బాట

'శతం ప్రమాణమ్ అస్య శతకమ్' అనునది పెద్దల నిర్వచనము. అనగా వంద పద్యములుగల పద్యసమూహమునకు 'శతకము' అని ప్రసిద్ధి. ఇందుగల అన్ని పద్యములలోను పద్యము యొక్క చివరిభాగమున 'మకుటము' ఉండుట ఒక సంప్రదాయము. సుమతీ!, కృష్ణా!, దాశరథీ!, భాస్కరా! మొదలగునవి మకుటాలు. పెక్కు శతకములు ఇట్టి మకుటములను కలిగియున్నవి. సంస్కృత కవులు తమ శతకములలో ఈ మకుటనియమమును అంతగా పాటింపలేదు. వారి పద్ధతిని అనుసరించి కొంతమంది తెలుగు కవులు గూడ ఈ నియమమును నడుపలేదు. ఏనుగు లక్ష్మణకవి మొదలగువారు వ్రాసిన నీతి, శృంగార, వైరాగ్య శతకములలో ఈ మకుట నియమము కనబడదు. కొన్ని శతకములలోని పద్యములు నూటికి మించియున్నవి. అనగా ఆ కవులు సంఖ్యానియమమును పాటింపలేదన్నమాట. విశ్వదాభిరామ! వినురవేమ! అను మకుటముతో ఒప్పుచు 'వేమన శతకము' అను పేరుతో ప్రసిద్ధి కెక్కినను అందలి పద్యముల సంఖ్య వేలకు చేరినది. దీనిని బట్టి 'వేమన' మొదలగు కవులు ఈ సంఖ్యానియమమును పాటింపలేదనుట స్పష్టము.

శతకములు మొదట భక్తి రచనలుగా సాగినవి. కవులు తమ వేదనలను తమ తమ ఇష్టదైవములకు తెలుపుకొనుట ఇందుకనబడును. శతకములు అన్నియును కవుల యొక్క భావావేశములకు మచ్చుతునకలు- సంస్కృతము నందలి శతకముల సంఖ్య పరిమితము. తెలుగులో శతకములు కొల్లలుగా రచింపబడినవి. తెలుగు శతకములలో ఎక్కువభాగము ఉత్పలమాల, మొదలగు వృత్తములలో నడచినవి. మరికొన్ని కందము, ఆటవెలది తేటగీతి మొదలగు పద్యములలో రచింపబడినవి. వీటితో పోల్చినప్పుడు సీసపద్యములతో రచింపబడిన శతకముల సంఖ్య తక్కువ. తెలుగు వారిలో ప్రతికవియు మొట్టమొదట శతకమును రచించిన పిమ్మటనే కావ్య రచనకు పూనుకొనినట్లు సాహిత్య వేత్తలు భావింతురు. వారి వారి కావ్యరచనలకు ఈ శతకములు తొలిమెట్లు.

ఈ శతకములలో ప్రతిపద్యము స్వతంత్రముగా సాగును. మొదటినుండి చివరివఱకు ఒకే వస్తువు ఉండదు. అందువలన ఈ శతక పద్యాలను 'ముక్తకములు' అనియు కొందఱు భావింతురు. కనుక ఒక పద్యముతో మఱియొక దానికి సంబంధమే యుండదు. నాడేగాదు, నేడేగాని, ఏనాడైనాగాని వ్యక్తుల జీవితాలలో తాత్కాలిక సుఖాలేగాని శాశ్వతానందము శూన్యమే. కావున భగవంతుని ఆశ్రయించినచో ఆయన అనుగ్రహముతో కష్టాలు తొలగి శాశ్వతముగా ఆనందము ప్రాప్తించునని ఆస్తికుల విశ్వాసము. కాబట్టి దైవభక్తిగల కవులు భక్తిరీతులలో ఈ శతకములను రచించి, తాము శాంతిని పొంది, వీటిని లోకమునకు అందించిరి. ఫలితముగా ఈ రచనలను పఠించుట ద్వారా జనులు పరమానందమును పొందసాగిరి. ఈ విధముగా శతకములు లోకమున చిరస్థాయిని సంపాదించినవి.

శతకములు మొదట భక్తిపరములై నడచినను క్రమముగా ఇవి సంఘములోని చెడులను తొలగించుటకును సాధనములైనవి. గర్వముతో కనులు మూసికొని పోయిన రాజుల నిరంకుశ ధోరణులను, సంపన్నుల దురహంకారములను, స్వార్థపరుల దుర్మార్గములను, సంప్రదాయము పేరుతో సాగుచున్న దురాచారములను ప్రకటించుచు లోకమునకు కనువిప్పుగావించుటకు పూనుకొనినవి. ఈ రీతిగా రూపొందిన శతకములు దుష్టులలో గుబులు పుట్టించినవి, సామాన్యులు నలుగురిలో కంఠము విప్పి మాట్లాడుటకు చేయూతనిచ్చినవి. సమాజ పరివర్తనకు ప్రత్యక్షముగా, పరోక్షముగా మిగుల తోడ్పడినవి. ధర్మము ముసుగులో సజ్జనులుగా చెలామణి అగుచున్న పెద్ద మనుష్యుల పెడబుద్ధులకు కళ్లెము వేసినవి. ఇంత ఎందులకు క్రమక్రమముగా ప్రభువుల శాసనములకంటెను ఈ శతకముల అనుశాసనములే ప్రజలకు శిరోధార్యములైనవి. ఈ శతకములు మంచి విలువలకు అండగా నిలిచి కొనసాగుట నిజముగా లోకమునకు 'శ్రీరామ రక్ష'.

* * *

సుమతి శతకము

దీనిని రచించినవాడు 'బద్దెన'. ఇందలి పద్యములు అన్నియును కందములే. రచన సరళము, సుందరము, చిఱుత ప్రాయమునందలి బాల బాలికలకును ఇది సులభముగా బోధపడును. పిన్నలకును, పెద్దలకును ఈ శతకముపైగల గౌరవాభిమానములు సాటిలేనివి. ఒక్కమాటలో చెప్పవలెనన్న ఇది 'తెలుగు వారికి ఇలవేల్పు.'

ఇందు ధారాళమైన నీతులు నోరూరించుచు తెలుపబడినవి. ఇవి బాలబాలికలు, స్త్రీలు పురుషులు అందఱును ఆకళింపు చేసికొని తమతమ జీవితములలో పాటింపవలసినవి. (1) అక్కఱకురాని చుట్టమును విడువవలెను, (2) అడవిలో తోడు లేకుండ ఒంటరిగా వెళ్లరాదు. (3) అప్పుచేసి విలాసములకు దిగుట మంచిది కాదు. (4) కష్టాలు వచ్చినప్పుడు వాటిని ఓర్చుకొనినవాడే గొప్పవాడు. (5) వాదులాటకు దిగితే కీడు తప్పదు. (6) అపకారికిని ఉపకారము చేయుట గొప్ప విషయము. (7) సమయమునకు తగినట్లుగా మాట్లాడుట, ఇతరుల మనస్సులను నొప్పింపకుండట ఒక నేర్పు. (8) ఎప్పుడును తప్పులు వెదకెడు వానిని సేవించుట పాము పడగ నీడను ఆశ్రయించుటయే. (9) సంపదలు కలిగినచోట బంధువులు గుంపులు గుంపులుగా చేరుదురు. (10) గురువుయొక్క ఆజ్ఞను మీఱుట, బంధువులను దూషించుట దోషము. (11) కలిమి లేములు శాశ్వతములు కావు. (12) ఇల్లాలు కన్నీరు పెట్టినచో ఆ ఇంటిలో సిరి ఉండదు. (13) తాను తినక, ఇతరులకు పెట్టక కూడ బెట్టిన ధనము రాజుల (పాలకుల) పాలేయగును. (14) కోపము శత్రువువంటిది, శాంతము రక్షాకవచము, సంతోషమే స్వర్గము. మొదలగు జీవన సూత్రాలు ఇందు కోకొల్లలు.

ఇక చదువుట, రుచిచూచుట - మీ పని -

క. శ్రీరాముని దయచేతను
నారూఢిగ సకలజనులు నౌరా యనఁగా
ధారాళమైన నీతులు
నోరూరఁగఁ జవులు పుట్ట నుడివెద సుమతీ 1

క. అక్కఱకు రాని చుట్టము
మ్రొక్కిన వరమీని వేల్పు మోహరమునఁ దా
నెక్కినఁ బాఱని గుఱ్ఱము
గ్రక్కున విడువంగవలయుఁ గదరా సుమతీ 2

క. అడిగిన జీతం బియ్యని
మిడిమేలపు దొరను గొల్చి మిడుకుటకంటెన్
వడిగల యెద్దులఁ గట్టుక
మడి దున్నుక బ్రతుకవచ్చు మహిలో సుమతీ 3

క. అడియాస కొలువుఁ గొలువకు
గుడిమణియము సేయఁబోకు కుజనులతోడన్
విడువక కూరిమి సేయకు
మడవిని దోడరయకొంటి నరుగకు సుమతీ 4

క. అధరము కదలియుఁ గదలక
మధురములగు భాషలుడిగి మౌనవ్రతుఁడౌ
నధికారరోగపూరిత
బధిరాంధకశవముఁ జూడఁ బాపము సుమతీ 5

క. అప్పిచ్చువాఁడు, వైద్యుఁడు,
నెప్పుడు నెడతెగక పాఱు నేఱును, ద్విజుఁడున్

జొప్పడిన యూర మండుము,
చొప్పడకున్నట్టి యూరు సొరకుము సుమతీ 6

క. అప్పుగొని చేయువిభవము
ముప్పునఁ బ్రాయంపుటాలు మూర్ఖునితపమున్
దప్పరయని నృపురాజ్యము,
దెప్పరమై మీదఁ గీడు దెచ్చుర సుమతీ 7

క. అల్లునిమంచితనంబును
గొల్లనిసాహిత్యవిద్య కోమలినిజమున్
బొల్లున దంచినబియ్యముఁ
దెల్లని కాకులును లేవు తెలియర సుమతీ 8

క. ఆఁకొన్నకూడె యమృతము
తాఁకొందక నిచ్చువాఁడె దాత ధరిత్రిన్
సోఁకోర్చువాఁడె మనుజుఁడు
తేఁకువ గలవాఁడె వంశతిలకుఁడు సుమతీ 9

క. ఇచ్చునదె విద్య, రణమునఁ
జొచ్చునదే మగతనంబు, సుకవీశ్వరులున్
మెచ్చునదె నేర్పు, వాదుకు
వచ్చునదే కీడుసుమ్ము వసుధను సుమతీ 10

క. ఇమ్ముగఁ జదువని నోరును,
నమ్మా యని పిలిచి యన్నమడుగని నోరున్
తమ్ములఁ బిలువని నోరును
గుమ్మరి మనుఁ ద్రవ్వినట్టి గుంటర సుమతీ. 11

క. ఉడుముండదె నూఱేండ్లును
బడియుండదె పేర్మిఁ బాము పదినూఱేండ్లున్

మడువునఁ గొక్కెర యుండదె
కడు నిలఁ బురుషార్థపరుఁడు కావలె సుమతీ 12

క. ఉత్తమగుణములు నీచున
కెత్తెఱఁగునఁ గలుగనేర్చు? నెయ్యెడలం దా
నెత్తిచ్చి కరఁగఁబోసిన
నిత్తడి బంగారమగునె యిలలో సుమతీ 13

క. ఉదకముఁ ద్రావెడు హయమును
మదమున నుప్పొంగుచుండు మత్తేభంబున్
మొదవుకడ నున్న వృషభముఁ
జదువని యా నీచుఁ జేరఁ జనకుర సుమతీ 14

క. ఉపకారికి నుపకారము
విపరీతము కాదు సేయ వివరింపంగా
నపకారికి నుపకారము
నెపమెన్నక సేయువాఁడె నేర్పరి సుమతీ 15

క. ఉపమింప మొదట తియ్యన
కపటం బెడనెడను జెఱకుకైవడినే పో
నెపములు వెదకును గడపటఁ
గపటపు దుర్జాతిపొందు గదరా సుమతీ 16

క. ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుత
మప్పటికామాటలాడి యన్యులమనముల్
నొప్పింక తా నొవ్వక
తప్పించుక తిరుగువాఁడు ధన్యుఁడు సుమతీ 17

క. ఎప్పుడు తప్పులు వెదకెడు
నప్పురుషునిఁ గొల్వఁ గూడదది యెట్లన్నన్
సర్పంబు పడగనీడను
గప్ప వసించినవిధంబె గదరా సుమతీ 18

క. ఎప్పుడు సంపద గలిగిన
నప్పుడు బంధువులు వత్తురది యెట్లన్నన్
దెప్పలుగఁ జెఱువు నిండినఁ
గప్పలు పదివేలు చేరుఁ గదరా సుమతీ 19

క. ఏఱకుమీ కసుగాయల
దూఱకుమీ బంధుజనుల దోషము సుమ్మీ
పాఱకుమీ రణమందున
మీఱకుమీ గురువునాజ్ఞ మేదిని సుమతీ 20

క. ఒక యూరికి నొక కరణము
నొక తీర్పరి యైనఁగాక నొగిఁ దఱచైనన్
గకవికలు గాక యుండునె?
సకలంబును గొట్టువడక సహజము సుమతీ 21

క. ఒల్లని సతి నొల్లని పతి
నొల్లని చెలికాని విడువ నొల్లనివాడేఁ
గొల్లండు కాక ధరలో
గొల్లండును గొల్లఁడౌనె గుణమున సుమతీ 22

క. ఓడల బండ్లును వచ్చును
ఓడలు నా బండ్లమీఁద నొప్పుగ వచ్చున్
ఓడలు బండ్లును వలెనే
వాడంబడుఁ గలిమి లేమి వసుధను సుమతీ 23

క. కడు బలవంతుండైననుఁ
బుడమిని బ్రాయంపుటాలిఁ బుట్టినయింటన్
దడవుండనిచ్చె నేనియుఁ
బడుపుగ నంగడికిఁ దానె పంపుట సుమతీ 24

క. నమ్మకు సుంకరి జూదరి
నమ్మకుమగసాలివాని నటు వెలయాలిన్
నమ్మకుమంగడివానిని
నమ్మకు మఱి వామహస్తు నవనిని సుమతీ 25

క. కప్పకు నొరగాలైనను,
సర్పమునకు రోగమైన, సతి తులువైనన్
ముప్పున దరిద్రుఁడైనను
తప్పదు మఱి దుఃఖమగుట తథ్యము సుమతీ 26

క. కమలములు నీటఁబాసినఁ
గమలాప్తునిరశ్మి సోఁకి కమలినభంగిన్
దమ తమ నెలవులు దప్పినఁ
దమమిత్రులె శత్రులగుట తథ్యము సుమతీ 27

క. కరణముఁ గరణము నమ్మిన
మరణాంతకమౌను గాని మనలేఁడు సుమీ
కరణము దనసరికరణము
మఱి నమ్మక మర్మమీక మనవలె సుమతీ 28

క. కరణముల ననుసరింపక
విరసంబునఁ దిన్న తిండి వికటించుఁ జుమీ
యురుమునఁ గందెనఁ బెట్టక
పరమేశ్వరు బండియైనఁ బాఱదు సుమతీ 29

క. కరణము సాధై యున్నను
గరి మదముడిగినను బాము గఱవక యున్నన్
ధరఁ దేలు మీటకున్నను
గరమరుదుగ లెక్క గొనరు గదరా సుమతీ 30

క. కనుగాయఁ గఱచి చూచిన
మసలక దన యొగరుగాక మధురంబగునా?
పసగలుగు యువతులుండఁగఁ
బసి బాలలఁ బొందువాఁడు పసరము సుమతీ 31

క. కవికానివాని వ్రాతయు
నవరసభావములు లేని నాతులవలపున్
దవిలి చను పందివేయని
వివిధాయుధకౌశలంబు వృథరా సుమతీ 32

క. కాదన్నవాఁడె కరణము
వాదడచినవాఁడె పేడి వసుధేశుకడన్
లేదన్నవాఁడె చనవరి
గాథలు పెక్కాడువాఁడె కావ్యుఁడు సుమతీ 33

క. కాదు సుమీ దుస్సంగతి
పోదు సుమీ కీర్తికాంత పొందినపిదపన్
వాదు సుమీ యప్పిచ్చుట
లేదు సుమీ సతులవలపు లేశము సుమతీ 34

క. కారణములేని నగవును
బేరణమునులేని లేమ పృథివీస్థలిలోఁ
బూరణములేని బూరెయు
వీరణములులేని పెండ్లి వృథరా సుమతీ 35

క. కులకాంతతోడ నెప్పుడుఁ
గలహింపకు వట్టితప్పు ఘటియింపకుమీ
కలకంఠకంఠికన్నీ
రొలికిన సిరి యింటనుండ నొల్లదు సుమతీ 36

క. కూరిమి గల దినములలో
నేరము లెన్నఁడును గలుగనేరవు మఱి యా
కూరిమి విరసంబైనను
నేరములే తోఁచుచుండు నిక్కము సుమతీ 37

క. కొంచెపునరుసంగతిచే
నంచితముగఁ గీడు వచ్చు నది యెట్లన్నన్
గించిత్తు నల్లి కుట్టిన
మంచమునకుఁ బెట్లు వచ్చు మహిలో సుమతీ 38

క. కొఱగాని కొడుకు పుట్టినఁ
గొఱగామియె కాదు తండ్రిగుణములఁ జెఱచున్
జెఱకుతుద వెన్ను పుట్టినఁ
జెఱకునఁ దీపెల్లఁ జెఱచు సిద్ధము సుమతీ 39

క. కోమలి విశ్వాసంబును
బాములతోఁ జెలిమి యన్య భామలవలపున్
వేముల తియ్యఁదనంబును
భూమీశుల నమ్మికలును బొంకుర సుమతీ 40

క. గడనగల మగనిఁ జూచిన
నడుగులకును మడుగులిడుదు రతివలు తమలో
గడనుడుగుమగనిఁ జూచిన
నడపీనుఁగు వచ్చె ననుచు నగుదురు సుమతీ 41

క. చింతింపకు గడచినపని
కింతులు వలతురని నమ్మకెంతయు మదిలో
నంతఃపురకాంతలతో
మంతనములు మానుమిదియె మతముర సుమతీ 42

క. చీమలు పెట్టినపుట్టలు
పాములకిరవైనయట్లు పామరుఁడు తగన్
హేమంబు కూడఁ బెట్టిన
భూమీశులపాలఁ జేరు భువిలో సుమతీ 43

క. చుట్టములు గాని వారలు
చుట్టములము నీకటంచు సొంపు దలిర్పన్
వెట్టుకొని యాశ్రయింతురు
గట్టిగ ద్రవ్యంబు గలుగఁ గదరా సుమతీ 44

క. చేతులకుఁ దొడవు దానము
భూతలనాథులకుఁ దొడవు బొంకమి ధరలో
నీతియ తొడవెవ్వారికి
నాతికి మానంబు తొడవు నయముగ సుమతీ 45

క. తడవోర్వక యొడలోర్వక
కడువేగం బడిచిపడిన కార్యం బగునే
తడవోర్చిన నొడలోర్చిన
చెడిపోయిన కార్యమెల్లఁ జేకురు సుమతీ 46

క. తనకోపమె తనశత్రువు
తనశాంతమె తనకు రక్ష దయ చుట్టంబౌఁ
దనసంతోషమె స్వర్గము
తనదుఃఖమె నరకమండ్రు తథ్యము సుమతీ 47

క. తనయూరితపసితపమును
తనపుత్రునివిద్యపెంపుఁ దనసతిరూపున్
తనపెరటిచెట్టుమందును
మనసున వర్ణింపరెట్టి మనుజులు సుమతీ 48

క. తనకలిమి యింద్రభోగము
తనలేమియె సర్వలోకదారిద్ర్యంబున్
తనచావు జగత్ప్రళయము
తనవలచినయదియె రంభ తథ్యము సుమతీ 49

క. తనవారు లేనిచోటను
జనవించుక లేనిచోట జగడముచోటన్
అనుమానమైనచోటను
మనుజునకున్ నిలువఁదగదు మహిలో సుమతీ 50

క. తలనుండు విషము ఫణికిని
వెలయంగాఁ దోఁకనుండు వృశ్చికమునకున్
తల తోక యనక యుండును
ఖలునకు నిలువెల్ల విషము గదరా సుమతీ 51

క. తల మాసిన నొలుమాసిన
వలువలు మాసినను బ్రాణవల్లభునైనన్
గులకాంతలైన రోఁతురు
తిలకింపగ భూమిలోనఁ దిరముగ సుమతీ 52

క. తానమభవింపనర్థము
మానవపతిఁ జేరుఁ గొంత మఱి భూగతమౌఁ
గానల వీఁగలు గూర్చిన
తేనియ యొరుఁ జేరునట్లు తిరముగ సుమతీ! 53

క. దగ్గఱ కొండెము చెప్పెడు
ప్రెగ్గడపలుకులకు రాజు ప్రియుఁడై మఱి తా
నెగ్గు ప్రజకాచరించుట
బొగ్గులకై కల్పతరువుఁ బొడుచుట సుమతీ 54

క. ధనపతిసఖుఁడై యుండియు
నెనయంగా శివుఁడు భిక్షమెత్తఁగ వలసెన్
దనవారికెంత గలిగినఁ
దన భాగ్యమె తనకుఁగాక తథ్యము సుమతీ 55

క. ధీరులకుఁ జేయుమేలది
సారంబగు నారికేళసలిలముభంగిన్
గౌరవమును మఱి మీఁదట
భూరిసుఖావహమునగును భువిలో సుమతీ 56

క. నడువకుమీ తెరువొక్కటఁ
గుడువకుమీ శత్రునింటఁ గూరిమి తోడన్
ముడువకుమీ పరధనములు
నుడువకుమీ యొరులమనసు నొవ్వఁగ సుమతీ 57

క. నయమునఁ బాలుం ద్రావరు
భయమునను విషమ్మునైన భక్షింతురుగా
నయమెంత దోషకారియొ
భయమే చూపంగవలయు బాగుగ సుమతీ 58

క. నరపతులు మేరఁ దప్పినఁ
దిరమొప్పఁగ విధవ యింటఁ దీర్పరి యైనన్
గరణము వైదికుఁడైనను
మరణాంతకమౌను గాని మానదు సుమతీ 59

క. నవరసభావాలంకృత
కవితాగోష్ఠియును మధురగానంబును దా
నవివేకికెంతఁ జెప్పినఁ
జెవిటికి సంకూదినట్లు సిద్ధము సుమతీ 60

క. నవ్వకుమీ సభలోపల
నవ్వకుమీ తల్లి-దండ్రి-నాథులతోడన్
నవ్వకుమీ పరసతితో
నవ్వకుమీ విప్రవరుల నయమిది సుమతీ 61

క. నీరే ప్రాణాధారము
నోరే రసభరితమైన నుడువులకెల్లన్
నారియె నరులకు రత్నము
చీరయె శృంగారమండ్రు సిద్ధము సుమతీ! 62

క. పగ వలదెవ్వరితోడను
వగవంగా వలదు లేమి వచ్చినపిదపన్
దెగనాడవలదు సభలను
మగువకు మనసియ్యవలదు మహిలో సుమతీ 63

క. పతికడకుఁ దన్నుఁ గూర్చిన
సతికడకును వేల్పుకడకు సద్గురుకడకున్
సుతుకడకు రిత్తచేతుల
మతిమంతులు చనరు నీతిమార్గము సుమతీ 64

క. పనిచేయునెడల దాసియు,
ననుభవమున రంభ, మంత్రి యాలోచనలన్,
దన భుక్తియెడలఁ దల్లియు
ననఁ దన కులకాంత యుండనగురా సుమతీ 65

క. పరనారీసోదరుఁడై
పరధనములకాసపడక పరులకు హితుఁడై
పరులు దనుఁ బొగడ నెగడియుఁ
బరులలిగిన నలుగనతఁడు పరముఁడు సుమతీ 66

క. పరసతికూటమిఁ గోరకు,
పరధనముల కాసపడకు, పరునెంచకుమీ,
సరిగాని గోష్ఠి సేయకు,
సిరి చెడి చుట్టంబుకడకుఁ జేరకు సుమతీ 67

క. పరసతులగోష్ఠినుండిన
పురుషుఁడు గాంగేయుఁడైన భువి నిందపడున్
బరసతి సుశీల యైనను
బరుసంగతినున్న నిందపాలగు సుమతీ 68

క. పరునాత్మఁ దలఁచుసతి విడు
మఱుమాటలు పలుకుసుతుల మన్నింపకుమీ
వెఱపెఱుఁగని భటునేలకు
తఱచుగ సతిఁ గవయఁబోకు తగదుర సుమతీ 69

క. పరులకనిష్టము సెప్పకు
పొరుగిండ్లకుఁ బనులులేక పోవకుమెపుడున్
ఒరుఁ గదిసినసతిఁ గవయకు
మెఱిఁగియు బిరుసైన హయము నెక్కకు సుమతీ 70

క. పర్వముల సతులఁ గవయకు,
ముర్వీశ్వరుకరుణ నమ్మి యుబ్బకు మదిలో,
గర్వింప నాలిఁ బెంచకు
నిర్వాహము లేనిచోట నిలువకు సుమతీ 71

క. పలుదోమి సేయు విడియము
తల గడిగిన నాఁటి నిద్ర తరుణుల తోడన్
బొలయలుకనాఁటి కూటమి
వెలయింతని చెప్పరాదు వినురా సుమతీ 72

క. పాటెఱుఁగని పతికొలువును
కూటంబున కెఱుకపడని కోమలిరతియున్
బేఁటెత్తఁజేయు చెలిమియు
నేఁటికి నెదురీఁదినట్టులెన్నర సుమతీ 73

క. పాలను గలిసిన జలమును
పాలవిధంబుననె యుండుఁ బరికింపంగాఁ
బాల చవిఁ జెఱచుఁ గావునఁ
బాలసుఁడగువానిపొందు వలదుర సుమతీ 74

క. పాలసునకైన యాపద
జాలింబడి తీర్పఁ దగదు సర్వజ్ఞునకున్
దేలగ్నిఁ బడఁగఁ బట్టిన
మేలెఱుఁగునె మీటుఁగాక మేదిని సుమతీ 75

క. పిలువని పనులకుఁ బోవుట,
గలయనిసతిరతియు, రాజు గాననికొలువున్,
బిలువనిపేరంటంబును,
వలవనిచెలిమియును చేయవలదుర సుమతీ 76

క. పుత్రోత్సాహము తండ్రికిఁ
బుత్త్రుఁడు జన్మించినపుడె పుట్టదు జనులా
పుత్త్రునిఁ గనుఁగొని పొగడఁగఁ
బుత్త్రోత్సాహంబు నాఁడు పొందుర సుమతీ 77

క. పురికిని బ్రాణము కోమటి
వరికిని బ్రాణంబు నీరు వసుమతిలోనన్
గరికిని బ్రాణము తొండము
సిరికిని బ్రాణంబు మగువ సిద్ధము సుమతీ 78

క. పెట్టినదినములలోపల
నట్టడవులకైన వచ్చు నానార్థములున్
పెట్టనిదినములఁ గనకపు
గట్టెక్కిన నేమి లేదు గదరా సుమతీ 79

క. పొరుగునఁ బగవాఁడుండిన
నిరవొందఁగ వ్రాతఁకాఁడె యేలిక యైనన్
ధరఁ గాఁపు కొండెమాడినఁ
గరణాలకు బ్రతుకు లేదు గదరా సుమతీ 80

క. బంగారు కుదువఁ బెట్టకు
సంగరమునఁ బాఱిపోకు సరసుఁడవైనన్,
అంగడి వెచ్చము లాడకు
వెంగలితోఁ జెలిమి వలదు వినురా సుమతీ 81

క. బలవంతుఁడ నాకేమని
పలువురతో నిగ్రహించి పలుకుట మేలా
బలవంతమైన సర్పము
చలిచీమలచేతఁ జిక్కి చావదె సుమతీ 82

క. మండలపతిసముఖంబున
మెండైన ప్రధాని లేక మెలగుట యెల్లన్
గొండంత మదపుటేనుఁగు
తొండము లేకుండినట్లు దోచుర సుమతీ 83

క. మంత్రిగలవానిరాజ్యము
తంత్రము చెడకుండ నిలుచుఁ దఱచుగ ధరలో
మంత్రివిహీనుని రాజ్యము
జంత్రపుఁ గీలూడినట్లు జరగదు సుమతీ 84

క. మాటకుఁ బ్రాణము సత్యము
కోటకుఁ బ్రాణంబు సుభటకోటి ధరిత్రిన్
బోటికిఁ బ్రాణము మానము
చీటికిఁ బ్రాణంబు వ్రాలు సిద్ధము సుమతీ 85

క. మానఘనుఁడాత్మ ధృతిసెడి
హీనుండగువాని నాశ్రయించుట యెల్లన్
మానెఁడు జలములలోపల
నేనుఁగు మెయి దాఁచినట్టు లెఱుఁగుము సుమతీ 86

క. మేలెంచని మాలిన్యుని
మాలను నగసాలివాని మంగలి హితుఁగా
నేలిన నరపతిరాజ్యము
నేలఁ గలిసిపోవుఁ గాని నెగడదు సుమతీ 87

క. రా పొమ్మని పిలువని యా
భూపాలునిఁ గొల్వ భుక్తిముక్తులు గలవే
దీపంబు లేని యింటను
చేపుణికిళ్ళాడినట్లు సిద్ధము సుమతీ 88

క. రూపించి పలికి బొంకకు,
ప్రాపగు చుట్టంబు నెగ్గు పలుకకు, మదిలోఁ
గోపించురాజుఁ గొల్వకు,
పాపపు దేశంబు సొఱకు, పదిలము సుమతీ 89

క. లావు గలవానికంటెను
భావింపఁగ నీతిపరుఁడు బలవంతుండౌ
గ్రావంబంత గజంబును
మావటివాఁడెక్కినట్లు మహిలో సుమతీ 90

క. వరిపంట లేనియూరును,
దొర యుండనియూరు, తోడు దొరకని తెరువున్.
ధరను బతి లేనిగృహమును,
వరయంగా రుద్రభూమి యనఁదగు సుమతీ 91

క. వఱపైన చేను దున్నకు
కఱవైనను బంధుజనులకడ కేగకుమీ
పరులకు మర్మము సెప్పకు
పిఱికికి దళావాయితనము బెట్టకు సుమతీ 92

క. వినఁదగు నెవ్వరు చెప్పిన
వినినంతన వేగపడక వివరింపఁదగున్
గని కల్ల నిజము తెలిసిన
మనుజుఁడె పో నీతిపరుఁడు మహిలో సుమతీ 93

క. పీడెము సేయని నోరును
జేడెలయధరామృతంబు జెందని నోరున్
పాడంగ రాని నోరును
బూడిదకిరవైన పాడుబొందర సుమతీ 94

క. వేసరపు జాతిగానీ
వీసముఁ దాఁజేయనట్టి వీఱిఁడి గానీ
దాసికొడుకైనఁ గానీ
కాసులు గలవాఁడె రాజుగదరా సుమతీ 95

క. శుభముల నొందని చదువును
అభినయముగ రాగరసము నందని పాటల్
అభిలాష లేనికూటమి
సభ మెచ్చని మాటలెల్ల చప్పన సుమతీ 96

క. సరసము విరసము కొఱకే
పరిపూర్ణ సుఖంబు లధిక బాధల కొఱకే
పెరుగుట విరుగుట కొఱకే
ధర తగ్గుట హెచ్చుకొఱకె తథ్యము సుమతీ 97

క. సిరి దా వచ్చిన వచ్చును
సరసంబుగ నారికేళ సలిలము భంగిన్
సిరిదాఁ బోయినఁ బోవును
కరి మ్రింగిన వెలగపండుకరణిని సుమతీ 98

క. స్త్రీలయెడ వాదులాడకు
బాలురతో చెలిమి చేసి భాషింపకుమీ
మేలైన గుణము విడువకు
యేలిన పతినింద సేయకెన్నఁడు సుమతీ. 99

క. కనకపు సింహాసనమున
శునకముఁ గూర్చుండఁ బెట్టి శుభలగ్నమునం
దొనరఁగఁ బట్టము గట్టిన
వెనుకటి గుణమేల మాను వినురా సుమతీ 100

* * *

శ్రీకృష్ణ శతకము

ఇది కంద పద్యములలో మధురముగా సాగిన భక్తి రచన- 'కృష్ణా!' అనునది ఈ శతకమునకు మకుటము- శ్రీకృష్ణుని లీలలు ఇందు సులభశైలిలో చక్కగా వర్ణింపబడినవి.

'నమ్మి కొలిచినవారికి తల్లియు, తండ్రియు, గురుడు, పతియు, గతియు అన్నియును భగవంతుడే సుమా!- 'హరి' అను రెండక్షరములను స్మరించినచో వాని పాపములు అన్నియును పటాపంచలగును' - అని ఇందు తెలుపబడినది. చుక్కలను, భూమి రేణువులను, లెక్కింపగలమేమోగాని భగవంతుని గుణములను లెక్కపెట్టుట అసాధ్యము. సృష్టి, స్థితి, లయములకు కారకులైన బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురును ఆ భగవంతుని రూపములే - మున్నగు రీతిలో భగవంతుని వైభవము ప్రస్తుతింపబడినది.

పూతనను చంపుట, శకటాసురుని తుదముట్టించుట, తృణావర్తునకు బుద్ధి చెప్పుట - కాళియ సర్పము యొక్క మదమణచుట, యశోదానందుల ముందును, గోపికల ఇండ్లలోను చిత్ర విచిత్రములైన తన బాల్యలీలలను ప్రకటించుట, గోవర్ధనగిరినెత్తి వడగండ్లవానప్రమాదమునుండి గోవులను, గోపికలను, గోపాలురను రక్షించుట, మల్లురను మట్టిగఅపించుట, కంసుని హతమార్చుటమొదలైన శ్రీకృష్ణావతారవైభవఘట్టములు ఇందు మనోహరముగా ప్రస్తావింపబడినవి. ఆర్తిగొని భక్తితో శ్రీకృష్ణభగవానుని కీర్తించిన ఘట్టములు పరమానందదాయకములు.

ఇక పఠించి పరవశించిపోవుట పాఠకుల వంతు

॥ శ్రీ పరమాత్మనే నమః ॥

శ్రీ రుక్మిణీశ! కేశవ!
నారద సంగీతలోల! నగధర! శౌరీ!
ద్వారక నిలయ! జనార్దన!
కారుణ్యముతోడ మమ్ము గావుము కృష్ణా! 1

నీవే తల్లివి తండ్రివి
నీవే నాతోడు నీడ నీవే సఖుడౌ
నీవే గురుడవు దైవము
నీవే నా పతియు గతియు నిజముగ కృష్ణా! 2

నారాయణ! పరమేశ్వర!
ధారాధర నీలదేహ! దానవవైరీ!
క్షీరాబ్ధిశయన! యదుకుల
వీరా! నను గావు కరుణ వెలయగ కృష్ణా! 3

హరియను రెండక్షరములు
హరియించును పాతకముల నంబుజనాభా!
హరి నీ నామమహత్త్వము
హరిహరి పొగడంగ వశమె హరి శ్రీకృష్ణా! 4

క్రూరాత్ముఁ డజామీళుడు
నారాయణ యనుచు నాత్మనందను బిలువన్
ఏరీతి నేలుకొంటివి
యేరీ నీసాటి వేల్పు లెందును కృష్ణా! 5

చిలుక నొక రమణి ముద్దుల
చిలుకను శ్రీరామ యనుచు శ్రీపతి పేరం
బిలిచిన మోక్షము నిచ్చితి
వలరగ మిము దలచు జనుల కరుదా కృష్ణా! 6

అక్రూరవరద! మాధవ!
చక్రాయుధ! ఖడ్గపాణి! శౌరి! ముకుందా!
శక్రాది దివిజసన్నుత
శుక్రార్చిత! నన్ను కరుణ జూడుము కృష్ణా! 7

నందుని ముద్దుల పట్టిని
మందరగిరిధరుని హరిని మాధవు విష్ణున్
సుందరరూపుని మునిగణ
వందితు నినుదలతు భక్తవత్సల కృష్ణా! 8

ఓ కారుణ్యపయోనిధి!
నా కాధారంబవగుచు నయముగ బ్రోవన్
నాకేల యితర చింతలు
నాకాధిపవినుత! లోకనాయక! కృష్ణా! 9

వేదంబులు గననేరని
ఆది పరబ్రహ్మమూర్తివనఘ మురారీ!
నా దిక్కు చూచి కావుము
నీ దిక్కే నమ్మినాడ నిజముగ కృష్ణా! 10

పదునాలుగు భువనంబుల
కుదురుగ నీకుక్షి నిలుపుకొను నేర్పరివై
విదితంబుగ నా దేవకి
యుదరములో నెట్టులొదిగి యుంటివి కృష్ణా! 11

అష్టమి రోహిణి ప్రొద్దున
అష్టమ గర్భమున బుట్టి యా దేవకికిన్,
దుష్టుని కంసు వధింపవె
సృష్టి ప్రతిపాలనంబు సేయగ కృష్ణా! 12

అల్ల జగన్నాథుకు ప్రే
పల్లియ క్రీడార్థమయ్యె పరమాత్మునకున్
గొల్లసతి యా యశోదయు
తల్లియునై చన్నుగుడిపె దనరగ కృష్ణా! 13

అందెలు గజ్జెలు మ్రోయగ
చిందులు ద్రొక్కుచును వేడ్క చెలువారంగా
నందుని సతి యా గోపిక
ముందర నాడుదువు మిగుల మురియుచు కృష్ణా! 14

హరిచందనంబు మేనున
కరమొప్పెడు హస్తములను కంకణరవముల్
ఉరమున రత్నము మెఱయగ
బరగితివో నీవు బాలప్రాయము కృష్ణా! 15

పాణితలంబున వెన్నయు
వేణీమూలంబునందు వెలయగ పింఛం
బాణీ ముత్యము ముక్కున
నాణెముగా దాల్చు లోకనాథుడ! కృష్ణా! 16

మడుగుకు జని కాళీయుని
పడగలపై భరతశాస్త్ర పద్ధతి వెలయన్
కడు వేడుకతో నాడెడు
నడుగులు నామదిని దలతు నచ్యుత! కృష్ణా! 17

బృందావనమున బ్రహ్మా
నందార్భకమూర్తి వేణునాదము నీ వా
మందార మూలమున గో
విందా! పూరింతువౌర వేడుక కృష్ణా! 18

వారిజనేత్రలు యమునా
వారిని జలకంబులాడ వచ్చిన నీ వా
చీరలు ముచ్చిలి యిచ్చితి
నేరుపురా యదియు నీకు నీతియె కృష్ణా! 19

దేవేంద్రు డలుకతోడను
వావిరిగా ఱాళ్ళవాన వడి గురియింపన్
గోవర్ధనగిరి యెత్తితి
గోవుల గోపకుల గాచుకొఱకై కృష్ణా! 20

అండజవాహన! విను బ్ర
హ్మాండంబుల బంతులట్ల యాడెడి నీ వా
కొండల నెత్తితివందురు
కొండిక పనిగాక దొడ్డకొండా కృష్ణా! 21

అంసాలంబితకుండల!
కంసాంతక! నీవు ద్వారకాపురిలోనన్
సంసారిరీతి నుంటివి
హంసేంద్ర! విశాలనేత్ర! అచ్యుత కృష్ణా! 22

పదియాఱువేల నూర్వురు
సుదతులు నెనమండ్రు నీకు సొంపుగ భార్యల్
విదితంబుగ బహురూపుల
వదలక రమియింతువౌర వసుధను కృష్ణా! 23

అంగన పనుపున దోవతి
కొంగున నటుకులను ముడుచుకొని వచ్చిన యా
సంగతి విని దయ నొసగితి
రంగుగ సంపదలు లోకరక్షక! కృష్ణా! 24

హా! వసుదేవ కుమారక!
కావుము నా మానమనుచు కామిని వేడన్
ఆ వనజాక్షికి నిచ్చితి
శ్రీవర! అక్షయమటంచు చీరలు కృష్ణా! 25

శుభ్రమగు పాంచజన్యము
అభ్రంకషమగుచు మ్రోవ నాహవభూమిన్
విభ్రమలగు దనుజసుతా
గర్భంబుల పగులజేయు ఘనుడవు కృష్ణా! 26

జయమును విజయున కియ్యవె
హయములు ములుకోలమోపి యదలించి మహా
రయమున రొప్పవె తేరును
భయమున రిపుసేన విఱిగి పాఱగ కృష్ణా! 27

దుర్జనులగు నృపసంఘము
నిర్జింపగఁదలచి నీవు నిఖిలాధారా!
దుర్జనులను వధియింపను
అర్జునునకు నీవు సాదివైతివి కృష్ణా! 28

శక్రసుతు గాచు కొఱకై
చక్రము చేపట్టి భీష్ముఁ జంపగ జను నీ
విక్రమ మేమని పొగడుదు?
సక్రాగ్రహా! సర్వలోకనాయక! కృష్ణా! 29

దివిజేంద్రసుతుని జంపియు
రవిసుతురక్షించినావు రఘురాముడవై
దివిజేంద్రసుతుని గాచియు
రవిసుతుఁ బరిమార్చితౌర రణమున కృష్ణా! 30

దుర్భరబాణము రాగా
గర్భములోనుండి అభయ కావుమటన్నన్
నిర్భరకృప రక్షించితి
వర్భకు నభిమన్యుసుతుని నచ్యుత కృష్ణా! 31

గిరులందు మేరువౌదువు
సురలందున నింద్రుడౌదు చుక్కలలోనన్
బరమాత్మ! చంద్రుడౌదువు
నరులందున నృపతివౌదు నయముగ కృష్ణా! 32

చుక్కల నెన్నగ వచ్చును
గ్రక్కున భూరేణువులను గణుతింపనగున్
జొక్కపు నీ గుణజాలము
నక్కజమగు లెక్కపెట్ట నజునకు కృష్ణా! 33

కుక్షిని సకలజగంబుల
నిక్షేపము జేసి ప్రళయనీరధి నడుమన్
రక్షక! వటపత్రముపై
దక్షతఁ బవళించునట్టి ధన్యుఁడ కృష్ణా! 34

విశ్వోత్పత్తికి బ్రహ్మవు
విశ్వము రక్షింపఁ దలచి విష్ణుడవనఁగా
విశ్వముఁ జెఱుపను హరుడవు
విశ్వాత్మక! నీవెయగుచు వెలయుదు కృష్ణా! 35

అగణిత వైభవ! కేశవ!
నగధర! వనమాలి! యాదినారాయణ! యో
భగవంతుడ శ్రీమంతుడ!
జగదీశ్వర! శరణు శరణు శరణము కృష్ణా! 36

మగ మీనమనై జలనిధి
బగతుని సోమకుని జంపి పద్మభవునకున్
నిగమముల దెచ్చి యిచ్చితి
సుగుణాకర! మేలు దివ్యసుంధర కృష్ణా! 37

అందరు సురలును దనుజులు
పొందుగ క్షీరాబ్ధిఁదరవ పొలుపున నీ వా
నందముగ కూర్మరూపున
మందరగిరి యెత్తితౌర మాధవ! కృష్ణా! 38

ఆది వరాహుడవయి నీ
వా దనుజు హిరణ్యనేత్రు హతుజేసి తగన్
మోదమున సురలు వొగడగ
మేదిని వడిగొడుగునెత్తి మెఱసితి కృష్ణా! 39

కెరలి యఱచేత కంబము
నరుదుగ వేయుటను వెడలి యసురేశ్వరునిన్
ఉదరము జీరి వధించితి
నరహరి రూపావతార! నగధర! కృష్ణా! 40

వడుగడనై మూడడుగుల
నడిగితివౌ భళిర భళిర! అఖిలజగంబుల్
తొడిగితివి నీదు మేనున
కడు చిత్రము నీ చరిత్ర ఘనమవు కృష్ణా! 41

ఇరువదొకమారు నృపతుల
శిరములు ఖండించితౌర! చేగొడ్డంటన్
ధర కశ్యపునకు నిచ్చియు
బరగవె జమదగ్ని రామభద్రుడ కృష్ణా! 42

దశకంఠుని బరిమార్చియు
కుశలముతో సీత దెచ్చికొనియు నయోధ్యన్
విశదముగ కీర్తివేలితి
దశరథరామావతార ధన్యుడ! కృష్ణా! 43

ఘనులగు ధేనుక ముష్టిక
దనుజుల చెండాడితౌర! తగ భుజ శక్తిన్
అనఘాత్మ! రేవతీపతి
యనఁగన్ బలరామమూర్తి వైతివి కృష్ణా! 44

త్రిపురాసుర భార్యల వతి
నిపుణతతో వ్రతముచేత నిలిపిన కీర్తుల్
కపటపు రాజవు బళిరే!
కృపగల బౌద్ధావతార! ఘనుడవు కృష్ణా! 45

వలపుల తేజీ నెక్కియు
నిలపై ధర్మంబు నిలుప హీనుల దునుమన్
కలియుగము తుదిని వేడుక
కలికివిగా నున్న లోకకర్తవు కృష్ణా! 46

వనజాక్ష! భక్తవత్సల!
ఘనులగు త్రైమూర్తులందు కరుణానిధివై
మను నీ సద్గుణజాలము
సనకాది మునీంద్రు లెన్నజాలరు కృష్ణా! 47

అపరాధ సహస్రంబుల
నపరిమితములైన యఘములనిశము నేమన్
గపటాత్ముడనై చేసితి
జపలుని నను గావు శేషశాయివి కృష్ణా! 48

నరపశువు మూఢచిత్తుడ
దురితారంభుడను మిగుల దోషగుడను నీ
గుఱుతెఱుగ నెంతవాడను?
హరి నీవే ప్రాపు దాపు నౌదువు కృష్ణా! 49

పరనారీముఖపద్మము
గుఱుతగు కుచకుంభములను కొప్పును నడుమున్
అరయుంగనె మోహింతురు
నిరతము నిను భక్తిగొల్వ నేరరు కృష్ణా! 50

పంచేంద్రియ మార్గంబుల
కొంచెపు బుద్ధిని చరించి కొన్ని దినంబుల్
ఇంచుక సజ్జన సంగతి
నెంచగ మిమ్మెఱిగినాడ నిప్పుడె కృష్ణా! 51

దుష్టుండ ననాచారుడ
దుష్టచరిత్రుడను చాల దుర్బుద్ధిని నే
నిష్ఠ నిను గొల్వనేరని
కష్టుడ నను గావు కావు కరుణను కృష్ణా! 52

కుంభీంద్ర వరద! కేశవ!
జంభాసురవైరి! దివిజ సన్నుత చరితా!
అంభోజనేత్ర జలనిధి
గంభీరా! నన్ను గావు కరుణను కృష్ణా! 53

దిక్కెవ్వరు ప్రహ్లాదుకు
దిక్కెవ్వరు పాండుసుతుల దీనుల కెపుడున్
దిక్కెవ్వరయ్యహల్యకు
దిక్కెవ్వరు నీవె నాకు దిక్కువు కృష్ణా! 54

హరి! నీవె దిక్కు నాకును
సిరితో నేతెంచి మకరి శిక్షించి దయన్
పరమేష్ఠి సురలు బొగడగ
కరి గాచిన రీతి నన్ను గావుము కృష్ణా! 55

పురుషోత్తమ! లక్ష్మీపతి!
సరసిజగర్భాది మౌని సన్నుత చరితా!
మురభంజన! సురరంజన!
వరదుడవగు నాకు భక్తవత్సల! కృష్ణా! 56

క్రతువులు తీర్థాటనములు
వ్రతములు దానములు సేయవలెనా? లక్ష్మీ
పతి! మిము దలచినవారికి
అతులిత పుణ్యములు గలుగుటరుదా? కృష్ణా! 57

స్తంభమున వెడలి దానవ
డింభకు రక్షించునట్టి రీతిని వెలయన్
అంభోజనేత్ర జలనిధి
గంభీరుడ నన్ను గావు కరుణను కృష్ణా! 58

శతకోటి భాను తేజా!
యతులిత సద్గుణ గణాఢ్య! అంబుజనాభా!
రతినాథజనక! లక్ష్మీ
సతిహిత! ననుగావు భక్తసన్నుత! కృష్ణా! 59

మందుడ నేదురితాత్ముడ
నిందల కొడిగట్టినట్టి నీచుని నన్నున్
సందేహింపక కావుము
నందునివరపుత్ర! నిన్ను నమ్మితి కృష్ణా! 60

గజరాజ వరద! కేశవ!
త్రిజగత్కల్యాణమూర్తి! దేవ! మురారీ!
భుజగేంద్రశయన! మాధవ!
విజయాప్తుడ నన్ను గావు వేగమె కృష్ణా! 61

గోపాలకృష్ణ! మురహర!
పాపాలను పారద్రోలు ప్రభుడవు నీవే
గోపాలమూర్తి! దయతో
నా పాలిట గలిగి ప్రోవు నమ్మితి కృష్ణా! 62

దుర్మతిని మిగుల దుష్టపు
కర్మంబుల చేసినట్టి కష్టుడ నన్నున్
నిర్మలుని జేయవలె ని
ష్కర్మడ నిను నమ్మినాడ కావుము కృష్ణా! 63

దుర్వార చక్రధర కర!
శర్వాణీ భర్తృ వినుత! జగదాధారా!
నిర్వాణనాథ! మాధవ!
సర్వాత్మక! నన్నుఁగావు సరగున కృష్ణా! 64

సుత్రామనుత! జనార్దన
సత్రాజిత్తనయనాథ! సౌందర్యకళా
చిత్రావతార! దేవకి
పుత్రా! ననుఁగావు నీకు పుణ్యము కృష్ణా! 65

బలమెవ్వడు కరిఁబ్రోవను
బలమెవ్వడు పాండుసుతులభార్యను గావన్
బలమెవ్వడు సుగ్రీవుకు
బలమెవ్వడు నాకు నీవె బలమౌ కృష్ణా! 66

పరుసము సోకిన యినుమును
వరుసగ బంగారమైన వడువున జిహ్వన్
హరి! నీ నామము సోకిన
సురవందిత! నేనుసటుల సులభుడ కృష్ణా! 67

ఒకసారి నీదు నామము
ప్రకటముగా తలచువారి పాపము లెల్లన్
వికలములై తొలగుటకును
సకలాత్మ! అజామిళుండు సాక్షియె కృష్ణా! 68

హరి సర్వంబున గలడని
గరిమను దైత్యుండు పలుక గంబములోనన్
ఇరవొంది వెడలి చీల్పవె
శరణను ప్రహ్లాదు డిందు సాక్షియె కృష్ణా! 69

భద్రార్చిత శుభచరణ! సు
భద్రాగ్రజ! సర్వలోక పాలన! హరి! శ్రీ
భద్రాధిప! కేశవ! బల
భద్రానుజ! నన్నుబ్రోవు భవహర! కృష్ణా! 70

ఎటువలె కరిమొఱ వింటివి
ఎటువలె ప్రహ్లాదు కభయమిచ్చితి కరుణన్
అటువలె నను రక్షింపుము
కటకట నిను నమ్మినాడఁ గావుము కృష్ణా! 71

తటతట లేటికి చేసెదు?
కటకట పరమాత్మ! నీవు ఘంటాకర్ణున్
ఎటువలె నిపుణుని జేసితి
వటువలె రక్షింపుమయ్య! అచ్యుత! కృష్ణా! 72

తురగాధ్వరంబు చేసిన
పురుషులకును వేఱెపదవి పుట్టుట యేమో
హరి మిము దలచినవారికి
నరుదా కైవల్యపదవి? అచ్యుత! కృష్ణా! 73

ఓ భవబంధ విమోచన!
ఓ భరతాగ్రజ! మురారి! ఓ రఘురామా!
ఓ భక్తకామధేనువ!
ఓ భయహర! నన్నుగావుమో హరి కృష్ణా! 74

ఏ తండ్రి కనకకశ్యపు
ఘాతుకుడై యతని సుతుని కరుణను గాచెన్
ప్రీతి సురకోటి పొగడగ
నాతండ్రీ! నిన్ను నేను నమ్మితి కృష్ణా! 75

ఓ పుండరీకలోచన!
యో పురుషోత్తమ! ముకుంద! ఓ గోవిందా!
ఓ పురసంహరమిత్రుడ
ఓ పుణ్యుడ! నన్ను బ్రోవుమో హరి! కృష్ణా! 76

ఏ విభుడు ఘోరరణమున
రావణుని వధించి లంక రాజుగ నిలిపెన్
దీవించి యా విభీషణు
నా విభు నే దలతు మదిని నచ్యుత కృష్ణా! 77

గ్రహభయ దోషము లొందవు
బహుపీడలు చేర వెఱచు పాయునునఘముల్
ఇహపర ఫల దాయక! విను,
తహతహ లెక్కడివి నిన్ను దలచిన కృష్ణా! 78

గంగ మొదలైన నదులను
మంగళముగ జేయునట్టి మజ్జనములకున్
సంగతి గలిగిన ఫలములు
రంగుగ మిము దలచు సాటి రావుర కృష్ణా! 79

ఆ దండకావనంబున
కోదండము దాల్చినట్టి కోమలమూర్తీ
నాదండ గావ రమ్మి
వేదండము కాచినట్టి వేలుప కృష్ణా! 80

చూపుము నీరూపంబును
పాపపు దుష్కృతము లెల్ల పంకజనాభా
పాపుము నాకును దయతో
శ్రీపతి నిను నమ్మినాఁడ సిద్ధము కృష్ణా! 81

నీ నామము భవహరణము
నీ నామము సర్వసౌఖ్యనివహాకరంబున్
నీ నామ మమృతపూర్ణము
నీ నామము నే దలంతు నిత్యము కృష్ణా! 82

పరులను వడిగిన జనులకు
కురుచ సుమీ యిది యటంచు గుఱుతుగ నీవున్
కురుచడవై వేడితి మును
ధర పాదత్రయము బలిని తద్దయు కృష్ణా! 83

పాలను వెన్నయు ముచ్చిల
రోలను మీతల్లి గట్ట రోషముతోడన్
లీలావినోది నైతివి
బాలుడవా? బ్రహ్మగన్న ప్రభుడవు కృష్ణా! 84

రఘునాయక నీరూపము
లఘుమతితోఁ దలపఁగలనె లక్ష్మీరమణా!
అఘములఁబాపుము దయతో
రఘురాముడవైన లోకరక్షక! కృష్ణా! 85

అప్పా! ఇత్తువు దయతో
నప్పాలను నతిరసంబులనుభవశాలీ!
అప్పా! నను(గను(గొనవే
అప్పా! ననుఁబ్రోవు వేంకటప్పా! కృష్ణా! 86

కొంచెపువాఁడని నను మఱి
కుంచకుమీ వాసుదేవ గోవింద హరీ!
అంచితముగ నీ కరుణకు
కొంచెము నధికంబు గలదె కొలదియు కృష్ణా! 87

వావిరి నీభక్తులకున్
కావరమున నెగ్గుసేయు గర్వాంధుల మున్
దేవ! వధించుట వింటిని
నీ వల్లను భాగ్యమయ్యె నిజముగ కృష్ణా! 88

అయ్యా! పంచేంద్రియముల
నయ్యాలల నూచినట్టు లూచఁగ నేనున్
చయ్యనఁ గలఁగుచు నుంటిని
కుయ్యాలింపుము మహాత్మ! గుఱుతుగ కృష్ణా! 89

కంటికి రెప్ప విధంబున
బంటుగదా యనుచు నన్ను బాయక యెపుడున్
జంటయు నీవుండుట నే
కంటకమగు పాపములను గడచితి కృష్ణా! 90

యమునికి నింక నే వెఱవను
కమలాక్ష! జగన్నివాస! కామితఫలదా!
విమలమగు నీదు నామము
నమరగఁ దలఁచెదను వేగ ననిశము కృష్ణా! 91

దండమయా! విశ్వంభర!
దండమయా! పుండరీకదళనేత్ర! హరీ!
దండమయా! కరుణానిధి!
దండమయా! నీకు నెపుడు దండము కృష్ణా! 92

నారాయణ! లక్ష్మీపతి!
నారాయణ! వాసుదేవ! నందకుమారా!
నారాయణ! నిను నమ్మితి
నారాయణ! నన్నుఁ బ్రోవు నగధర! కృష్ణా! 93

తిరుమణి దురితవిదూరము
తిరుమణి సౌభాగ్యకరము త్రిజగములందున్
తిరుమణి పెట్టిన మనుజుడు
పరమపవిత్రుండు భాగ్యవంతుడు కృష్ణా! 94

సర్వేశ్వర! చక్రాయుధ!
శర్వాణీవినుతనామ! జగదభిరామా!
నిర్వాణనాథ! మాధవ!
సర్వాత్మక! నన్నుగావు సదయత కృష్ణా! 95

శ్రీలక్ష్మి నారాయణ!
వాలాయము నిన్నుఁదలఁతు వందితచరణా!
ఏలుము నను నీ బంటుగ
జాలఁగ నిను నమ్మినాడ సరసుడ! కృష్ణా! 96

శ్రీధర మాధవ అచ్యుత
భూధర! పురుహూత వినుత! పురుషోత్తమ! నీ
పాదయుగళంబు నెప్పుడు
మోదముతో నమ్మినాడ ముద్దుల కృష్ణా! 97

శిరమున రత్న కిరీటము
కరయుగమున శంఖచక్రఘనభూషణముల్
ఉరమున వజ్రపుఁబతకము
సిరినాయక! అమరఁదాల్తు శ్రీహరి! కృష్ణా! 98

అందెలు పాదములందున
సుందరముగ నుంచినావు సొంపలరంగా
మందరధర! మునిసన్నుత!
నందుని వరపుత్ర! నిన్ను నమ్మితి కృష్ణా! 99

కందర్పకోటి సుందర!
మందరధర! భానుతేజ! మంజులదేహా!
సుందర విగ్రహ! మునిగణ
వందిత! మిముఁదలతు భక్తవత్సల! కృష్ణా! 100

ఇది ఫలశ్రుతి

అనుదినము కృష్ణశతకము
వినినఁ బఠించినను ముక్తి వేడుకఁగలుగున్
ధనధాన్యము గోగణములు
తనయులు నభివృద్ధిఁ బొందుఁదద్దయు కృష్ణా! 101

* * *

దాశరథి శతకము

ఈ శతకమును రచించిన మహాకవి కంచర్ల గోపన్న. ఇతడు శ్రీరామునకు పరమభక్తుడు. 'రామదాసు'గా ఖ్యాతిగన్నవాడు. ఇందలి పద్యములన్నియును ఉత్పలమాల, చంపకమాల మొదలగు వృత్తములే. మధుర ధారతో కమ్మని శైలిలో సాగిన ఇందలి వృత్తములు అన్నియును రసగుళికలు, పాఠకులకు ఇంపుగొల్పునవి. ఇవి పఠితల మనస్సులను ఉఱ్ఱూతలూగించుచు మొదటినుండి తుదివఱకు ఆపకుండ చదివించును. ఈ పద్యములలో అంతటను భద్రాచల శ్రీరామచంద్ర ప్రభువుయొక్క వైభవములే పఱచబడినవి.

శ్రీరాముడు సకల సద్గుణములకు నిధి, సత్యవాక్పరిపాలకుడు, కౌసల్యా దశరథులకు ముద్దుల బిడ్డడు. సూర్య వంశమునకు వన్నె దెచ్చిన మహాత్ముడు. ఈ స్వామి యొక్క సోదర ప్రేమ నిరూపమానము. వసిష్ఠ మహర్షి కడ ధనుర్వేదాది విద్యలను, విశ్వామిత్ర మహామునినుండి అద్భుతములైన అస్త్రశస్త్రములను స్వీకరించినవాడు. అహల్యకు శాప విముక్తిని గూర్చినవాడు. శివుని విల్లు విఱచి, సీతాదేవిని పెండ్లియాడిన మహానుభావుడు.

రఘురాముడు లోక కల్యాణముకొఱకు వనవాసము చేసి రాక్షసులను పరిమార్చి, మహర్షులకు అండగా నిలిచిన పుణ్యపురుషుడు, ఖర

సుగ్రీవుని
...ంచి, లంక
...దువు ఒనర్చ
...మ్మిన బం
...నోహరము
...దేవి పాతివ్ర
...మ, గుహ
...ము, విభీషణ
...ర్కొనబడిన
...రాముని కీర్తి
...ద్యమునందు
పద్యములన్ని

...రక మంత్ర
...రాజాను జేసి
...దలచినచో
...నప్పుడు
...నా?!? నేను
...భోగభాగ్య
...దు. అట్లు
...ంచిన నిశ్చ
తక్కువే-
...కుం ఒక

...ది ది -

॥ శ్రీపరమాత్మనే నమః ॥

శ్రీరఘురామ చారుతులసీదళదామ శమక్షమాదిశృం
గారగుణాభిరామ త్రిజగన్నుతశౌర్యరమాలలామ దు
ర్వారకబంధరాక్షసవిరామ జగజ్జనకల్మషార్ణవో
త్తారకనామ భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ 1

రామ విశాలవిక్రమపరాజితభార్గవరామ సద్గుణ
స్తోమ పరాంగనావిముఖసువ్రతకామ వినీలనీరద
శ్యామ కకుత్స్థవంశకలశాంబుధిసోమ సురారిదోర్బలో
ద్దామవిరామ భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 2

అగణితసత్యభాష శరణాగతపోష దయాలసజ్ఝరీ
విగళితసమస్తదోష పృథివీసురతోష త్రిలోకపూతకృ
ద్గగనధునీమరందపదకంజవిశేష మణిప్రభాధగ
ద్ధగితవిభూష భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 3

రంగదరాతిభంగ ఖగరాజతురంగ విపత్పరంపరో
త్తుంగతమఃపతంగ పరితోషితరంగ దయాంతరంగ స
త్సంగ ధరాత్మజాహృదయసారసభృంగ నిశాచరాబ్జమా
తంగ శుభాంగ భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 4

శ్రీద సనందనాదిమునిసేవితపాద దిగంతకీర్తిసం
పాద సమస్తభూతపరిపాలవినోద విషాదవల్లికా
చ్ఛేద ధరాధినాథకులసింధుసుధామయపాద నృత్తగీ
తాదివినోద భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 5

ఆర్యులకెల్ల మ్రొక్కి వినతాంగుడనై రఘునాథభట్టరా
చార్యులకంజలెత్తి కవిసత్తములన్ వినుతించి కార్యసా

కర్యమెలర్ప నొక్కశతకంబొనగూర్చి రచింతునేడు తా
త్పర్యమునన్ గ్రహింపుమిది, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 6

చ. మసకొని రేగుబండ్లకును మౌక్తికముల్ వెలవోసినట్లు దు
ర్వ్యసనముజెంది కావ్యము దురాత్ములకిచ్చితి మోసమయ్యె నా
రసనకు బూతవృత్తి సుకరంబుగ జేకురునట్లు వాక్సుధా
రసములు చిల్క పద్యముఖరంగమునందు నటింపవయ్య సం
తసమును జెంది భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 7

ఉ. శ్రీరమణీయహార యతసీకుసుమాభశరీర భక్తమం
దార వికారదూర పరతత్త్వవిహార త్రిలోకచేతనో
ద్దార దురంతపాతకవితానవిదూర ఖరాదిదైత్యకాం
తారకుఠార! భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 8

చ. దురితలతాలవిత్ర ఖరదూషణకాననవీతిహోత్ర భూ
భరణకళావిచిత్ర భవబంధవిమోచనసూత్ర చారువి
స్ఫురదరవిందనేత్ర ఘనపుణ్యచరిత్ర వినీలభూరికం
ధరసమగాత్ర భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 9

చ. కనకవిశాలచేల భవకాననశాతకుఠారధార స
జ్జనపరిపాలశీల దివిజస్తుతసద్గుణకాండ కాండసం
జనితపరాక్రమక్రమవిశారద శారదకందకుందచం
దనఘనసారసారయశ దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ 10

ఉ. శ్రీరఘువంశతోయధికి శీతమయూఖుఁడవైన నీ పవి
త్రోరుపదాబ్జముల్ వికసితోత్పలచంపకవృత్తమాధురీ
పూరితవాక్ప్రసూనముల బూజలొనర్చెద జిత్తగింపుమీ
తారకనామ భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 11

చ. గురుతరమైన కావ్యరసగుంభనకబ్బురమంది ముష్కరుల్
సరసులమాడ్కి సంతసిలజాలుదురోటు శశాంకచంద్రికాం
కురములకిందుకాంతమణికోటి స్రవించినభంగి వింధ్యభూ
ధరమున జాలునే శిలలు, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 12

చ. తరణికులేశ! నానుడుల దప్పులు గల్గిన నీదునామస
ద్విరచితమైన కావ్యము పవిత్రముగాదె, వియన్నదీజలం
బరుగుచువంకయైన మలినాకృతిబాఱిన దన్మహత్త్వముం
దరమె గణింపనెవ్వరికి, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 13

ఉ. దారుణపాతకాబ్ధికి సదా బడబాగ్ని భవాకులార్తివి
స్తారదవానలార్చికి సుధారసవృష్టి దురంతదుర్మతా
చారభయంకరాటవికి జండకఠోరకుఠారధార నీ
తారకనామమెన్నగను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 14

చ. హరునకునవ్విభీషణునకద్రిజకున్ దిరుమంత్రరాజమై
కరికినహల్యకున్ ద్రుపదకన్యకునార్తిహరించు చుట్టమై
పరగినయట్టి నీపతితపావననామము జిహ్వాపై నిరం
తరము నటింపజేయుమిక, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 15

ఉ. ముప్పున కాలకింకరులు ముంగిట నిల్చినవేళ, రోగముల్
గొప్పరమైనచో కఫము కుత్తుకనిండినవేళ, బాంధవుల్
గప్పినవేళ, నీస్మరణ గల్గునొ గల్గదొ నాటికిప్పుడే
తప్పక చేతు నీభజన, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 16

చ. పరమదయానిధే పతితపావననామ హరేయటంచు సు
స్థిరమతులై సదా భజనసేయు మహాత్ములపాదధూళి నా
శిరమున దాల్తు మీరటకు జేరకుడంచు యముండు కింకరో
త్కరములకానవెట్టునట దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 17

ఉ. అజునకు దండ్రివయ్యు సనకాదులకున్ బరతత్త్వమయ్యు స
ద్ద్విజమునికోటికెల్ల బరదేవతవయ్యు దినేశవంశభూ
భుజులకు మేటివయ్యు బరిపూర్ణుడవై వెలుగొందు పక్షిరా
డ్ధ్వజ! నిను బ్రస్తుతించెదను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 18

చ. "పండితరక్షకుండఖిలపాపవిమోచనుడబ్జసంభవా
ఖండలపూజితుండు, దశకంఠవిలుంఠనచండకాండకో
దండకళాప్రవీణు" దను తావకకీర్తివధూటికిత్తు బూ
దండలుగాగ నాకవిత, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 19

ఉ. శ్రీరమ సీతగాగ, నిజసేవకబృందము వీరవైష్ణవా
చారజనంబుగాగ, విరజానది గౌతమిగా వికుంఠము
న్నారయ భద్రశైలశిఖరాగ్రముగాగ వసించు చేతనో
ద్ధారకుడైన విష్ణుడవు, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 20

ఉ. కంటి నదీతటంబు పొడగంటిని భద్రనగాధివాసమున్
గంటినిలాతనూజనురుకార్ముకమార్గణశంఖచక్రముల్
గంటిని నిన్ను లక్ష్మణునిగంటి కృతార్థుడనైతినోజగ
త్కంటకదైత్యనిర్దళన! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 21

చ. హలికునకున్ హలాగ్రమునసర్థము సేకురుభంగి దప్పిచే
నలమటజెందువానికి సురాపగలో జలమబ్బినట్లు దు
ర్మలినమనోవికారినగు మర్త్యుని నన్నొడగూర్చి నీపయిన్
దలపు ఘటింపజేసితివి! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 22

ఉ. కొంజక తర్కవాదమను గుద్దలిచే బరతత్త్వభూస్థలిన్
రంజిలద్రవ్వి కన్గొనని రామనిధానము నేడు భక్తిసి
ద్ధాంజనమందు హస్తగతమయ్యె బళీయనగా మదీయహృ
త్కంజమునన్ వసింపుమిక దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 23

ఉ. రాముడు ఘోరపాతకవిరాముడు సద్గుణకల్పవల్లికా
రాముడు షడ్వికారజయరాముడు సాధుజనావనవ్రతో
ద్ధాముడు రాముడే పరమదైవము మాకని నీయడుంగుదాం
దామరలే భజించెదను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 24

ఉ. చక్కెర మాని వేము దినజాలినకైవడి మానవాధముల్
పెక్కురు బక్కదైవముల వేమఱు గొల్చెదరట్లకాదయా
మ్రొక్కిన నీకె మ్రొక్కవలె మోక్షమొసంగిన నీవ యీవలెన్
దక్కినమాటలేమిటికి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 25

ఉ. 'రా'కలుషంబులెల్ల బయలంబడద్రోచిన 'మా'కవాటమై
డీకొని ప్రోచు నిక్కమని ధీయుతులెన్న దదీయవర్ణముల్
గైకొని భక్తిచే నుడువగానరుగాక విపత్పరంపరల్
దాకొనునే జగజ్జనుల దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 26

ఉ. "రామ హరే కకుత్స్థకులరామ హరే రఘురామరామ శ్రీ
రామ హరే" యటంచు మదిరంజిల భేకగళంబులీల నీ
నామము సంస్మరించిన జనంబు భవంబెడబాసి తత్పరం
ధామనివాసులౌదురట దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 27

ఉ. చక్కెరలప్పకున్ మిగుల జవ్వనికెంజిగురాకుమోవికిన్
జొక్కపుజుంటితేనియకు జొక్కులుచున్ గనలేరుగాక నే
డక్కట రామనామమధురామృతమానుటకంటె సౌఖ్యమా
తక్కినమాధురీమహిమ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 28

ఉ. అండజవాహ! నిన్ను హృదయంబున నమ్మినవారిపాపముల్
కొండలవంటివైన వెసగూలి నశింపకయున్నె, సంతతా
ఖండలవైభవోన్నతులు గల్గకమానునె, మోక్షలక్ష్మి కై
దండయొసంగకున్నె తుద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 29

ఉ. చిక్కనిపాలపై మిసిమిజెందిన మీగడ పంచదారతో
మెక్కినభంగి నీవిమలమేచకరూపసుధారసంబు నా
మక్కువపళ్లెరంబున సమాహితదాస్యమనేటి దోయిటన్
దక్కెనటంచు జుర్రెదను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 30

చ. సిరులిడ సీత, పీడలెగజిమ్ముటకున్ హనుమంతుదార్తి పో
దరుమ సుమిత్రసూతి, దురితంబులు మానుప రామనామమున్
గరుణదలిర్ప మానవుల గావగ బన్నిన వజ్రపంజరో
త్కరముగదా భవన్మహిమ, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 31

చ. హలి కులిశాంకుశ ధ్వజ శరాసన శంఖ రథాంగ కల్పకో
జ్జ్వలజలజాతరేఖలను సాంకములై కనుపట్టుచున్న నీ
కలితపదాంబుజద్వయము గౌతమపత్నికొసంగినట్లు నా
తలపునజేర్చి కావగదె! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 32

చ. జలనిధిలోన దూఱి కులశైలము మీటి ధరిత్రి గొమ్మువం
దలవడమాటి రక్కసునియంగము గీటి బలీంద్రునిన్ రసా
తలమున మాటి పార్థివకదంబముగూల్చిన మేటి రామ నా
తలపున నాటిరాగదవె! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 33

ఉ. భండనభీముడార్తజనబాంధవుడుజ్జ్వలబాణతూణకో
దండకలాప్రచండభుజతాండవకీర్తికి రామమూర్తికిన్
రెండవసాటిదైవమిక లేడనుచున్ గడగట్టి భేరికా
దాండ దదాండ దాండ నినదంబులజాండము నిండ మత్తవే
దండమునెక్కిచాటెదను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 34

చ. అవనిజకన్నుదోయితొగలందు వెలింగెడు సోమ! జానకీ
కువలయనేత్రిగబ్బిచనుగొండలనుండు ఘనంబ! మైథిలీ

వవనవయౌవనంబులవనంబునకున్ మదదంతివీవెకా
దవిలి భజింతునెల్లపుడు దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 35

చ. ఖరకరవంశజా! వినుమఖండితభూతపిశాచఢాకినీ
జ్వరపరితాపసర్పభయవారకమైన భవత్పదాబ్జవి
స్ఫురదురువజ్రపంజరము జొచ్చితి నీయెడ దీనమానవో
ద్ధరబిరుదాంకమేమఱకు, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 36

ఉ. జుఱ్ఱెద నీకథామృతము జుఱ్ఱెద నీపదకంజతోయమున్
జుఱ్ఱెద రామనామమున జొబ్బిలుచున్న సుధారసంబు నే
జుఱ్ఱెద జుఱ్ఱజుఱ్ఱగ రుచుల్ గనువారిపదంబు గూర్పవే
తఱ్ఱులతోడి పొత్తిడక, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 37

ఉ. ఘోరకృతాంతవీరభటకోటికి గుండెదిగుల్, దరిద్రతా
కారపిశాచసంహరణకార్యవినోది, వికుంఠమందిర
ద్వారకవాటభేది, నిజదాసజనావళికెల్లప్రొద్దు నీ
తారకనామమెన్నగను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 38

ఉ. విన్నపమాలకించు రఘువీర! నహిప్రతి లోకమందు నా
కన్నదురాత్ముడున్ బరమకారుణికోత్తమ, వేల్పులందు నీ
కన్న మహాత్ముడున్, బతితకల్మషదూరుడు లేడు నాకు వి
ద్వన్నుత! నీవె నాకు గతి, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 39

ఉ. పెంపున దల్లివై, కలుషబృందసమాగమమొందకుండ ర
క్షింపను దండ్రివై, మెయి వసించు దశేంద్రియరోగముల్ నివా
రింపను వెజ్జవై, కృపగుటించి పరంబు దిరంబుగాగ స
త్సంపదలీయ నీవెగతి, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 40

ఉ. కుక్షినజాండపంక్తులొనగూర్చి చరాచరజంతుకోటిసం
రక్షణసేయు తండ్రివి, పరంపర నీ తనయుండనైన నా
పక్షము నీవు గావలదె పాపములెన్ని యొనర్చినన్ జగ
ద్రక్షక! కర్తవీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 41

ఉ. గద్దరియోగిహృత్కమలగంధరసానుభవంబు జెందు పె
న్నిద్దపుగండుదేటి, ధరణీసుతకౌగిలిపంజరంబునన్
ముద్దులుగుల్కు రాచిలుక, ముక్తినిధానము! రామ! రాగదే
తద్దయు నేడు నాకడకు! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 42

చ. కలియుగమర్త్యకోటి నిను గన్గొనరాని విధంబొ, భక్తవ
త్సలత వహింపవో, చటులసాంద్రవిపద్దశవార్ధి గ్రుంకుచో
బిలిచిన బల్కవింతమఱపే, వరులిట్లనరాదుగాక నీ
తలపున లేదె సీతచెఱ, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 43

చ. జనవర నీకథాళి వినసైపక కర్ణములందు ఘంటికా
నినదవినోదముల్ సలుపు నీచునకున్ వరమిచ్చినావు, ని
న్ననయము నమ్మికొల్చిన మహాత్ములకేమియొసంగెదో సనం
దనసుత మాకొసంగుమయ, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 44

ఉ. పాపములొందువేళ రణపన్నగభూతభయజ్వరాదులం
దాపదనొందువేళ భరతాగ్రజ! నిన్ను భజించువారికిన్
బ్రాపుగ నీవు తమ్ముడిరుపక్కియలంజని తద్విపత్తిసం
తాపము మాన్పి కాతురట! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 45

చ. అగణితజన్మకర్మదురితాంబుధిలో బహుదుఃఖవీచికల్
దెగిపడ నీదలేక జగతీధవ! నీ పదభక్తినావచే
దగిలి తరింపగోరితి బదంపడి నాదుభయంబు మాన్పవే
తగదని చిత్తమందిడక దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 46

ఉ. నేనొనరించు పాపములనేకములైనను నాదుజిహ్వకున్
పానకమయ్యె నీపరమపావననామము తొంటి చిల్క "రా
మా! వనుగావు" మన్న తుది మాటకు సద్గతిజెందె గావునన్
దాని ధరింపగోరెదను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 47

చ. పరధనముల్ హరించి పరభామలనంటి పరాన్నమబ్బినన్
మురిపము కాని మీదనగు మోసమెఱుంగదు మానసంబు దు
స్తరమది కాలకింకరగదాహతి పాల్పడనీక మమ్మునే
తఱి దరిజేర్చి కాచెదవొ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 48

ఉ. చేసితి ఘోరకృత్యములు చేసితి భాగవతాపచారముల్
చేసితినన్యదైవముల జేరి భజించినవారిపొందు నే
జేసిననేరముల్ దలచి చిక్కులబెట్టకుమయ్య యయ్య నీ
దాసుడనయ్య, భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 49

చ. పరులధనంబుజూచి పరభామల జూచి హరింపగోరు మ
ద్గురుతరమానసంబనెడుదొంగనుబట్టి నిరూఢదాస్యవి
స్ఫురితవివేకపాశములజుట్టి భవచ్చరణంబనే మరు
త్తరువున గట్టివేయగదె, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 50

చ. సలలితరామనామజపసారమెఱుంగను గాశికాపురీ
నిలయుడఁగాను, నీచరణనీరజరేణుమహాప్రభావమున్
దెలియ నహల్యగాను, జగతీవర! నీదగుసత్యవాక్యమున్
దలపగ రావణాసురునితమ్ముడగాను, భవద్విలాసముల్
తలచి నుతింప నాతరమె? దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 51

ఉ. పాతకులైన నీకృపకు పాత్రులు కారె తలంచిచూడ జ
ట్రాతికి గల్గె బావనమరాతికి రాజ్యసుఖంబు గల్గె దు
ర్జాతికి బుణ్యమబ్బె కపిజాతి మహత్త్వమునొందె గావునన్
దాతవ యెట్టివారలకు దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 52

ఉ. మామకపాతకవ్రజము మాన్పనగణ్యము చిత్రగుప్తులే
మేమని వ్రాతురో శమనుడేమివిధించునొ కాలకింకర
స్తోమమొనర్చుటేమొ వినజొప్పడదింతకుమున్నె దీనచిం
తామణి యెట్లుగాచెదవొ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 53

ఉ. దాసినచుట్టమా శబరి దాని దయామతినేలినావు నీ
దాసునిదాసుడా గుహుడు తావకదాస్యమొసంగినావు నే
జేసినపాపమో! వినుతి చేసిన గానవు గావుమయ్య నీ
దాసులలోన నేనొకడ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 54

ఉ. దీక్షవహించి నాకొలదిదీనులనెందఱి గాచితో జగ
ద్రక్షక! తొల్లి యాద్రుపదరాజతనూజ తలంచినంతనే
యక్షయమైన వల్వలిడితక్కట నామొఱ చిత్తగించి ప్ర
త్యక్షము గావదేమిటికి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 55

ఉ. నీలఘనాభమూర్తివగు నిన్ను గనుంగొనగోరి వేడినన్
జాలముసేసి డాగెదవు సంస్తుతికెక్కిన రామనామమే
మూలను దాచుకోగలవు ముక్తికి బ్రాపది పాపమూలకు
ద్దాలముగాదె మాయెడల దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 56

ఉ. వలదు పరాకు భక్తజనవత్సల! నీచరితంబు వమ్ముగా
వలదు పరాకు నీబిరుదు వజ్రమువంటిది గానకూరకే
వలదు పరాకు నాదురితవార్ధికి దెప్పవుగా మనంబులో
దలతునెకా నిరంతరము దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 57

చ. తప్పులెఱుంగలేక దురితంబులు సేసితినంటి, నీవు మా
యప్పవు గావుమంటి నికనన్యులకున్ నుదురంటనంటి నీ
కొప్పిదమైన దాసజనులొప్పిన బంటుకు బంటనంటి, నా
తప్పులకెల్ల నీవెగతి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 58

చ. ఇతడు దురాత్ముఁడంచు జనులెన్నఁగ నాఁటిఁడిగొంటి వేనెపో
పతితుడనంటిపో, పతితపావనమూర్తివి నీవు గల్గ నే
నితరుల వేడనంటి నిహమిచ్చినవిమ్ము పరంబొసంగుమీ
యతులితరామనామమధురాక్షరపాళి నిరంతరంబు హృ
ద్గతమని నమ్మి కొల్చెదను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 59

ఉ. అంచితమైన నీదుకరుణామృతసారము నాదుపైని బ్రో
క్షించిన జాలు దాన నిరసించెద నాదురితంబులెల్ల దూ
లించెద వైరివర్గమెడలించెద గోర్కుల నీదుబంటనై
దంచెద గాలకింకరుల దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 60

చ. జలనిధులేడునొక్కమొగి జక్కికిదెచ్చె శరంబు ఆతినిం
పలరగ జేసె నాతిగ బదాబ్జపరాగము నీచరిత్రమున్
జలజభవాదినిర్జరులు సన్నుతి సేయగలేరు గావునన్
దలపనగణ్యమయ్య యిది దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 61

ఉ. కోతికి శక్యమా అసురకోటుల గెల్వను, గెల్చెబో నిజం
బాతనిమేన శీతకరుడౌట దవానలుడెట్టివింత? మా
సీతపతివ్రతామహిమసేవకు భాగ్యము నీ కటాక్షమున్
ధాతకు శక్యమా పొగడ దాశరథీ, కరుణాపయోనిధీ! 62

ఉ. భూపలలామ రామ, రఘుపుంగవ రామ, త్రిలోకరాజ్యసం
స్థాపన రామ, మోక్షఫలదాయక రామ, మదీయపాపముల్
పాపగదయ్య, రామ, నిను ప్రస్తుతి చేసెదనయ్య రామ సీ
తాపతి రామ, భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 63

ఉ. నీసహజంబు సాత్వికము నీవిడిపట్టు సుధాపయోధి, ప
ద్మాసనుడాత్మజుండు, గమలాలయ నీప్రియురాలు, నీదుసిం
హాసనమిద్ధరిత్రి, గొడుగాకస మక్షులు చంద్రభాస్కరుల్
నీసుమతల్పమాదిఫణి, నీవె సమస్తము గొల్చినట్టి నీ
దాసులభాగ్యమెట్టిదయ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 64

ఉ. చరణము సోకినట్టి శిల జవ్వనిరూపగుటొక్కవింత, సు
స్థిరముగ నీటిపై గిరులు దేలినదొక్కటి వింత, గాని నీ
స్మరణదనర్చుమానవులు సద్గతిచెందినదెంతవింత యీ
ధరను ధరాత్మజారమణ! దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 65

ఉ. దైవము తల్లిదండ్రి తగు దాత గురుండు సఖుండు నిన్నెకా
భావనసేయుచున్నతఱి పాపములెల్ల మనోవికారదు
ర్భావితు జేయుచున్నవి కృపామతివై నను కావుమీ జగ
త్పావనమూర్తి! భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 66

ఉ. వాసవరాజ్యభోగసుఖవార్ధిని దేలు ప్రభుత్వమబ్బినా
యాసకు మేరలేదు, కనకాద్రిసమానధనంబు గూర్చినన్
గాసును వెంటరాదు కనికానక చేసిన పుణ్యపాపముల్
వీసరబోవనీవు, పదివేలకుజాలు భవంబునొల్ల నీ
దాసునిగాగ నేలుకొను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 67

ఉ. సూరిజనుల్ దయాపరులు సూనృతవాదులలుబ్ధమానవుల్
వీరపతివ్రతాంగనలు విప్రులు గోవులు వేదముల్ మహీ
భారము దాల్పగా జనులు పావనమైన పరోపకార స
త్కారమెఱుంగలేరకట దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 68

ఉ. వారిచరావతారమున వారిధిలో జొఱబాఱి క్రోధవి
స్తారగుడైన యా నిగమతస్కరవీరనిశాచరేంద్రునిన్
జేరి వధించి వేదములచిక్కెడలించి విరించికిన్ మహో
దారతనిచ్చితీవెగద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 69

చ. కరమనురక్తి మందరము గవ్వముగానహిరాజు ద్రాడుగా
దొరకొని దేవదానవులు దుగ్ధపయోధి మథించుచున్నచో
ధరణి చలింప లోకములు తల్లడమందగ గూర్మమై ధరా
ధరము ధరించితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 70

ఉ. ధారుణి జాపజుట్టిన విధంబున గైకొని హేమనేత్రుడ
వ్వారిధిలోన దాగినను వాని వధించి వరాహమూర్తివై
ధారుణి దొంటికైవడిని దక్షిణశృంగమునన్ ధరించి వి
స్తారమొనర్చితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 71

చ. పెటపెటనుక్కు కంబమున భీకరదంతనఖాంకురప్రభా
పటలము గప్పనుప్పతిలి భండనవీథి నృసింహభీకర
స్ఫుటపటుశక్తి హేమకశిపున్ విదలించి సురారిపట్టి ను
త్కట గృపజూచితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 72

చ. పదయుగళంబు భూగగనభాగములన్ వెసనూని విక్రమా
స్పదుడగు నబ్బలీంద్రునొకపాదమునం దలక్రిందనొత్తి మే
లొదవ జగత్త్రయంబు బురుహూతునికియ్య వటుండవైన చి
త్సదమలమూర్తివీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 73

చ. ఇరువదియొక్కమాఱు ధరణీశులనెల్ల వధించి తత్కళే
బరరుధిరప్రవాహమున బైతృకతర్పణమొప్పజేసి భూ
సురవరకోటికిన్ ముదము సొప్పడ భార్గవరామమూర్తివై
ధరణినొసంగితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 74

చ. దురమున దాటకన్ దునిమి ధూర్జటివిల్ దునుమాడి సీతనున్
బరిణయమంది తండ్రి పనుపన్ ఘనకాననభూమికేగి దు
స్తరపటుచండకాండకులిశాహతి రావణకుంభకర్ణభూ
ధరముల గూల్చితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 75

చ. అనుపమయాదవాన్వయసుధాబ్ధిసుధానిధి కృష్ణమూర్తి నీ
కనుజుడుగా జనించి కుజనావళినెల్లనడంచి రోహిణీ
తనయుడనంగ బాహుబలదర్పమునన్ బలరామమూర్తివై
తనరిన వేల్పువీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 76

చ. సురలునుతింపగా త్రిపుర సుందరులున్ వరియింప బుద్ధరూ
పరయుగ దాల్చితీవు త్రిపురాసురకోటి దహించునప్పుడా
హరునకు దోడుగా వరశరాసనబాణముఖోగ్రసాధనో
త్కరమొనరించితివెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 77

ఉ. సంకరదుర్గమై దురితసంకులమైన జగంబు చూచి స
ర్వంకషలీల నుత్తమతురంగమునెక్కి కరాసి బూని వీ
రాంకవిలాసమొప్ప గలికాకృతి సజ్జనకోటికిన్ నిరా
తంకమొనర్చితీవెకద, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 78

చ. మనమున నూహపోహణలు మర్వకమున్నె కఫాదిరోగముల్
దనువునవంటి మేనిబిగి దప్పకమున్నె నరుండు మోక్షసా
ధనమొనరింపగావలయు దత్త్వవిచారము మానియుండుటల్
తనువునకున్ విరోధమది దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 79

చ. ముదమునకాటపట్టు భవమోహమదద్విరదాంకుశంబు సం
పదలకొటారు కోరికలపంట పరంబునకాది వైరుల
న్నదన జయించుత్రోవ విపదబ్ధికి నావగదా సదా భవ
త్పదమలనామసంస్మరణ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 80

చ. దురితలతానుసారిభవదుఃఖకదంబము రామనామభీ
కరతరహేతిచే దెగి వకావకలై చనకుండ నేర్చునే
దరికొని మండుచుండు శిఖి దార్కొనినన్ శలభాదికీటకో
త్కరము విలీనమైచనదె దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 81

చ. హరిపదభక్తి నింద్రియజయాన్వితుడుత్తముడింద్రియంబులన్
మరుగక నిల్పనూదినను మధ్యముడింద్రియపారవశ్యుడై
పరగినచో నికృష్టుడని పల్కగ దుర్మతినైన నన్ను నా
దరమున నెట్లుకాచెదవొ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 82

చ. వనకరి చిక్కె మైనసకు, వాచవికిన్ జెడిపోయె మీను, తా
వినికికి జిక్కె జిల్వ, గనువేదుఱుజెందెను లేళ్ళు, తావిలో
మనికి నశించె దేటి, తరమా యిరుమూటిని గెల్వ! నైదుసా
ధనముల నీవె కావదగు దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 83

చ. కరములు నీకు మ్రొక్కులిడ, కన్నులు నిన్నునె చూడ, జిహ్వ నీ
స్మరణ దనర్ప, వీనులు భవత్కథలన్ వినుచుండ, నాస నీ
యఱుతనుబెట్టు పూసరులకాసగొనన్, బరమార్థసాధనో
త్కరమిది చేయవే కృపను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 84

చ. చిరతరభక్తి నొక్కతులసీదళమర్పణ సేయువాడు ఖే
చరగరుడోరగప్రముఖసంఘములో వెలుగన్ సదా భవత్
స్ఫురదరవిందపాదముల బూజలొనర్చినవారికెల్ల ద
త్పరమరచేతిధాత్రిగద దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 85

ఉ. భానుఁడు తూర్పునందు గనుపట్టిన బావకచంద్రతేజముల్
హీనత జెందినట్లు జగదేకవిరాజితమైన నీ పద
ధ్యానము చేయుచున్న బరదైవమరీచులడంగకుండునే
దానవగర్వనిర్దళన దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 86

ఉ. నీమహనీయతత్త్వరసనిర్ణయబోధకథామృతాబ్ధిలో
దాముఁనుగ్రుంకులాడక వృథా తనుకష్టముజెంది మానవుం
డీమహిలోకతీర్థములనెల్ల మునింగిన దుర్వికారహృ
త్తామసపంకముల్ విడునె? దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 87

ఉ. కాంచనవస్తుసంకలితకల్మషమగ్నిపుటంబు బెట్టి వా
రించినరీతి నాత్మనిగిడించిన దుష్కరదుర్మలత్రయం
బంచితభక్తియోగదహనార్చి దగుల్పక పాయునే కన
త్కాంచనకుండలాభరణ దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ! 88

ఉ. నీసతి పెక్కుగల్మొలిడ నేర్పరి, లోకముకల్మషంబుగా
నీసుత సేయు పావనము, నిర్మితికార్యధురీణదక్షుడై
నీసుతుడిచ్చు నాయువులు, నిన్ను భజించిన గల్గకుండునే
దాసులకీప్సితార్థములు దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 89

ఉ. వారిజపత్రమందిడిన వారివిధంబున వర్తనీయమం
దారయ రొంపిలోన దనువంటని కుమ్మరిపుర్వురీతి సం
సారమునన్ మెలంగుచు విచారగుడై పరమొందుగాదె స
త్కారమెఱింగి మానవుడు, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 90

ఉ. ఎక్కడి తల్లి తండ్రి సుతులెక్కడివారు కళత్రబాంధవం
బెక్కడ జీవుడెట్టి తనువెత్తిన బుట్టుచు బోవుచున్నవా
డొక్కడె పాపపుణ్యఫలమొందుననొక్కడె కానరాడు వే
ఱొక్కడు వెంటనంటి భవమొల్లనయా కృపజూడవయ్య నీ
తక్కరిమాయలందిడక దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 91

చ. దొరసినకాయముల్ ముదిమి తోచినజూచి, ప్రభుత్వముల్ సిరుల్
మెఱుపులు గాగ జూచి, మఱి మేదినిలో దమతోడివారుముం
దరుగుటజూచిచూచి, తెగునాయువెఱుంగక మోహపాశముల్
తరుగనివారికేమిగతి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 92

చ. సిరిగలనాడు మైమఱచి చిక్కిననాడు దలంచి పుణ్యముల్
పొరిపొరి సేయనైతినని పొక్కిన గల్గునె గాలి చిచ్చు పై
గెరలినవేళ దప్పిగొని కీడ్పడువేళ జలంబు గోరి త
త్తరమున ద్రవ్వినంగలదె దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 93

ఉ. జీవనమింక పంకమున జిక్కిన మీను చలింపకెంతయున్
దావునినిల్చి జీవనమె దద్దయు గోరువిధంబు చొప్పడన్

దావలమైనగాని గుఱితప్పనివాడు తరించువాడయా
తావకభక్తియోగమున దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 94

చ. సరసునిమానసంబు సరసజ్ఞుడెరుంగును ముష్కరాధముం
డెటిగిగ్రహించువాడె? కొలనేకనివాసముగాగ దర్దురం
బరయగ నేర్చునెట్లు వికచాబ్జమరందరసైకసౌరభో
త్కరము మిళిందమొందుక్రియ, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 95

ఉ. నోచిన తల్లిదండ్రికి తనూభవుడొక్కడె చాలు మేటి చే
చాచనివాడు, వేఱొకడు చాచిన లేదనకిచ్చువాఁడు, నో
రాచి నిజంబుగానిపలుకాడనివాడు, రణంబులోన మేన్
దాచనివాడు, భద్రగిరిదాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 96

ఉ. "శ్రీయుతజానకీరమణ చిన్మయరూప! రమేశ! రామ! నా
రాయణ" 'పాహిపాహి'యని బ్రస్తుతి జేసితి నా మనంబునన్
బాయక కిల్బిషవ్రజవిపాటనమందగజేసి సత్కళా
దాయిఫలంబు నాకిడవె, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 97

ఉ. ఎంతటి పుణ్యమో శబరియెంగిలి గొంటివి వింతగాదె నీ
మంతనమెట్టిదో యుడుతమైని కరాగ్రనఖాంకురంబులన్
సంతసమందజేసితివి సత్కులజన్మమదేమిలెక్క వే
దాంతముగాదె నీమహిమ, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 98

ఉ. బొంకనివాడె యోగ్యు, డరిబృందములెత్తినచోట జివ్వకున్
జంకనివాడె జోదు, రభసంబుననర్థి కరంబుసాచినన్
గొంకనివాడె దాత, వినుగొల్చి భజించినవాడెపో నిరా
తంకమనస్కుడెన్నగను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 99

చ. భ్రమరము గీటకంబుగొని పొల్పడి ఝూంకరణోపకారియై
భ్రమరముగానొనర్చునని పల్కుటజేసి భవాదిదుఃఖసం
తమసమెడల్చి భక్తిసహితంబుగ జీవుని విశ్వరూపత
త్త్వమున ధరించుటేమరుదు, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 100

చ. తరువులు పూచి కాయలగు దత్కుసుమంబులు పూజగా భవ
చ్చరణము సోకి దాసులకు సారములౌ ధనధాన్యరాసులై
కరిభటఘోటకాంబరనికాయములై విరజానదీసము
త్తరణమొనర్చు చిత్రమిది, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 101

ఉ. పట్టితి భట్టరార్యగురు పాదములిమ్ముగనూర్ధ్వపుండ్రముల్
వెట్టితి మంత్రరాజమొడి బెట్టితి నయ్యమకింకరాలికిన్
గట్టితి బొమ్మ నీచరణకంజములందు దలంపుపెట్టి బో
దట్టితి బాపపుంజముల దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 102

ఉ. అల్లన లింగమంత్రిసుతు డత్రిజగోత్రజుడాదిశాఖ కం
చెర్లకులోద్భవుండన బ్రసిద్ధుడనై భవదంకితంబుగా
నెల్లకవుల్ నుతింప రచియించితి గోపకవీంద్రుడన్ జగ
ద్వల్లభ! నీకు దాసుడను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ! 103

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ ।
లోకాభి రామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహమ్ ॥

* * *